

Ruimtelijke

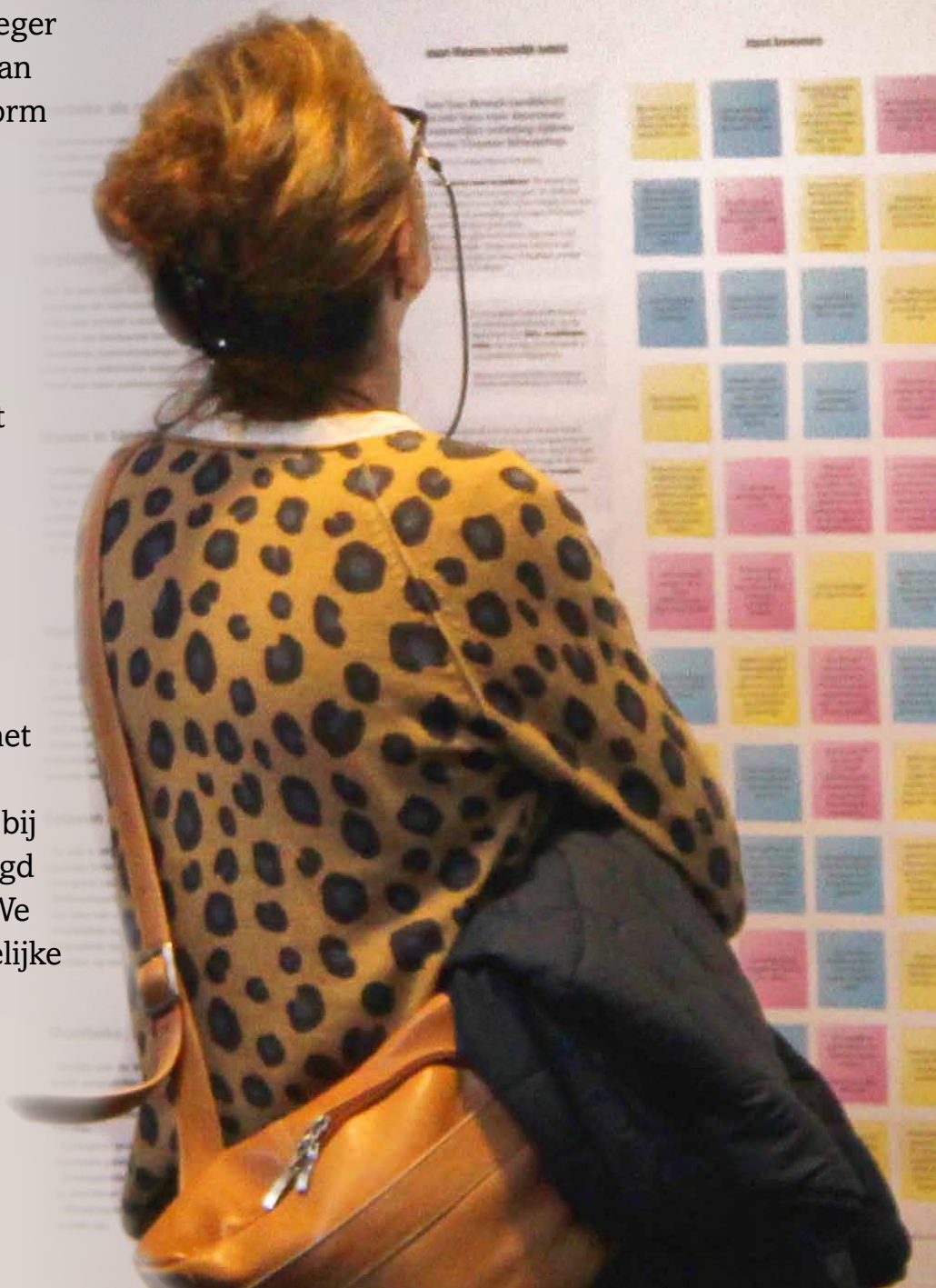
planning² IN HET KWADRAAT

Er is op ruimtelijk en sociaal vlak een evolutie aan de gang, en die is duidelijk voelbaar binnen de dienst Ruimtelijke Planning van de provincie Oost-Vlaanderen. Vroeger lag de focus op het informeren van belangrijke stakeholders in de vorm van klassieke infovergaderingen en -markten. Vandaag zijn burgers en actoren mondiger en beter geïnformeerd. Waar een overheid vroeger beslissingen nam en louter informeerde, ontstaat nu de druk van onderuit om samen beleid te voeren.

Binnen de dienst evolueren we naar een projectmatige en gebiedsgerichte werking met grensoverschrijdende partnerschappen. We zetten daarbij meer in op participatie met een informele aanpak. Actoren, burgers en stakeholders worden bij projecten betrokken en uitgedaagd om inhoudelijk mee te denken. We spreken dan ook van een 'ruimtelijke planning in het kwadraat'.

Wat wij van u leerden.

U magende uitgebreid op onze thema's en bevindingen tijdens het informeel eind september. Ook andere partijen droegen hun steentje bij vanuit ruimtelijke belangen voor Vlaanderen. Hieronder vatten we voor u de gegeven input samen en tonen we de meest sprekkende reacties.

Oost-Vlaamse participatietrajecten tegen het licht gehouden

DAVINA DE PALMENAER [BELEIDSMEDEWERKER PARTICIPATIE, DIENST RUIMTELIJKE PLANNING PROVINCIE OOST-VLAANDEREN]
SYLVIE DEWART [PROJECTCOÖRDINATOR GEBIEDSVISIE MAARKEBEEK]¹

Sinds 2015 is op de dienst Ruimtelijke Planning een voltijdse beleidsmedewerker participatie aan de slag. Per project bekijken we welke participatiestrategieën en -methodieken we kunnen inzetten, en in welke fase. Dat is een proces van vallen en opstaan. In dit artikel belichten we onze eerste stappen binnen deze nieuwe werkwijze aan de hand van een aantal concrete trajecten en trachten we al een tussentijdse evaluatie mee te geven.

Gebiedsvisie Maarkebeek: geïntegreerde aanpak van wateroverlast

De gebiedsvisie van de Maarkebeek wordt opgesteld naar aanleiding van de grote wateroverlast van de beekvallei. Maatregelen en acties om overstromingen te beperken koppelen we aan een gebiedsvisie voor de volledige vallei. Naast waterveiligheid komen zo ook ontwikkelingskansen voor andere functies aan bod zoals landbouw, landschap, recreatie, erfgoed, wonen, natuur, ... Hierbij wordt vooral gezocht naar win-winsituaties, slimme koppelingen van probleemstellingen en kansen om de maatschappelijke meerwaarde en ruimtelijke kwaliteit van de ingrepen te verhogen.

Naast die geïntegreerde aanpak wordt er ook gefocust op een doorgedreven participatief proces. Samen met omwonenden en gebruikers van de vallei wordt er nagedacht over de omgeving, de rol en functie van de beek. Zo ontstaat een basis voor het opnieuw (figuurlijk) inbedden van de beek binnen de leef- en werkomgeving. Ook met partners en stakeholders werken we actief samen aan de visie en ontwerpplannen. Het ontwerpteam gaat daarbij als een soort meerwaardezoeker aan de slag in een gezamenlijke zoektocht met de stakeholders. Momenteel is het project volop in ontwerpfase: het ontwerpteam Fris in het Landschap/Cluster/Codecrea is aangesteld voor de opmaak van de gebiedsvisie.

¹ Dit artikel kwam tot stand dankzij de medewerking van Bart Verbeke (projectcoördinator Moerbeke Suikerfabrieksite); Patrick Wohlmutter (projectcoördinator Ninove Fabeltasite); Moira Callens (projectcoördinator Oost-Vlaanderen Energielandschap); Stef Devos (Participatie- en communicatiemedewerker Oost-Vlaanderen Energielandschap); Hannelore Mees (projectmedewerker Denderland); Boris Snauwaert (projectcoördinator Denderland).

JUNI 2015 / bewonersatelier: op zoek naar de 'mental map' van de Maarkebeek In een globale verkenning van het gebied wilden we weten hoe de omgeving, omwonenden en gebruikers de beek beleven en ervaren. Tijdens een bewoners-atelier werd een grote luchtfoto van de volledige beekvallei het centrale gesprekspunt. Hierop konden bewoners met gekleurde stickers aangeven waar ze graag recreëren en welke plekken ze als de mooiste of minst mooie ervaren. Door deze vormen van gebruik en waardering samen te leggen, ontstond een *mental map* die toonde hoe bewoners de ruimte van de beekvallei gebruiken en welke plekken betekenisvol zijn.

Onze ervaring met deze methodiek was zeer positief. Het feit dat wateroverlast als vertrekpunt was genomen, zorgde voor een grote en diverse opkomst. Doordat er geen concrete plannen of visies op tafel lagen, werden bewoners geprikkeld om breder na te denken over de beekvallei. Het atelier verliep in een constructieve sfeer en leverde heel wat informatie op. Zo kwam naar boven dat veel bewoners een haat-liefdeverhouding met de beek ervaren, waarbij het idyllische landschap contrasteert met de angst voor overstromingen.

Na een eerste experiment in de Maarkebeekvallei is de conclusie dat dergelijke bewonersateliers weleens een onmisbaar instrument zouden kunnen worden om informatie te vergaren die via desktopanalyse en terreinbezoek niet naar boven komt. Die extra laag informatie kan voor het opstellen van een gebiedsvisie cruciaal zijn.

NOVEMBER 2015 - NAJAAR 2016 / ecosysteemdiensten waarderen met actoren Ook de actoren die actief zijn in administraties en lokale verenigingen worden in het verhaal betrokken. Zij werken mee in workshops rond ecosysteemdiensten in de beekvallei. Wat is het belang en de wisselwerking tussen diverse ecosysteemdiensten of functies van de beekvallei? Hoe zien zij de impact op ecosysteemdiensten vanuit de verschillende voorgestelde ingrepen? Op die manier reiken de actoren vanuit hun lokale gebiedskennis de bouwstenen van de gebiedsvisie mee aan.

DECEMBER 2015 - JUNI 2016 / werkateliers op zoek naar geïntegreerde oplossingen met een meerwaarde Via ontwerp ateliers of Maarkebeeksessies bouwen we samen aan